

РЕЗЮМЕ НА НАУЧНИТЕ ПУБЛИКАЦИИ

На д-р Йоланда Константинова Заякова дм,

Отделение по термична Травма, Пластично-Възстановителна и
Естетична хирургия към МБАЛ-Варна, ВМА-София

I. Монографии:

1. ***Й.Заякова. Птоза при хипотрофичен и нормотрофичен бюст. Информированост на пациента. Предоперативен анализ. Хирургични техники за корекция. 211с., 2014г., МУ-Варна ISBN 978-619-7137-30-9; Варна“Стено“ ISBN 978-954-449-747-7***
ХАБИЛИТАЦИОНЕН ТРУД

Настоящата монография е посветена на проблема с птозата на хипотрофичния и нормотрофичен бюст. В нея подробно е разгледан въпросът за хирургичната анатомия на млечната жлеза, като са включени съвременните познания за поддържащата система и васкуларизацията на гърдата. Обръща се внимание на причините за развитието на птоза и морфологичните промени, които настъпват в структурите на гърдата. Подробно е представен въпросът за информираността на пациентката по отношение на операцията, следоперативния период и възможните усложнения. Специално внимание се отделя на предоперативния анализ на бюста, който е база за правилен избор на оперативна техника и добър естетичен резултат. Представени са в детайли основните оперативни техники за корекция на хипотрофични и нормотрофични гърди съчетани с птоза, заедно с по-важните модификации, въведени през последните години. Анализират се индикациите за приложение, предимствата и недостатъците на всяка техника, както и постигнатия резултат. За да бъде по-ясно изложението, монографията е богато илюстрирана с рисунки и фотоси от личния опит на автора, изобразяващи ключовите моменти от предоперативния анализ, маркиране и оперативните техники.

2. ***Й.Заякова. Дефекти на скалпа – възможности за реконструкция. 111 с., 2014г., МУ-Варна ISBN 978-619-7137-31-6; Варна“Стено“ ISBN 978-954-449-744-6***

Монографията е посветена на дефектите на скалпа и реконструктивните техники за възстановяването им. В нея подробно е разгледан въпросът за особеностите на анатомията и морфологията на структурите на скалпа. Описани са възможните етиологични причини за дефектите на скалпа. Детайлно са разгледани техниките на хирургичните шевове и материали прилагани в хирургията на скалпа. Представени са реконструктивните методи на свободен кожен графт, локални, регионални и свободни ламба. Специално внимание е отделено на предимствата и недостатъците на всеки оперативен метод. Анализирани са факторите, от които зависи изборът на хирургична техника. Направен е опит за систематизиране на дефектите на скалпа и

на тази база изборът на оперативна техника. Предложен е алгоритъм на поведение и е споделен собствен опит.

II. Публикации в чужди научни списания:

3. Zayakova Y., Vajarov I., Stanev A., Nenkova N, Hristo Hristov Hr. *Epidemiological analysis of burn patients in East Bulgaria. Burns, 2014;40(4); 683-688. ISSN 0305-41.*

IF 1.836

Цитирания:2

Статията представя обстоен епидемиологичен анализ на изгарянията в Източна България за период от десет години. Извършено е ретроспективно епидемиологично проучване по отношение на демографията, етиологията, мястото на инцидента и болничния престой. Оценени са тенденциите за целия период и е направен сравнителен анализ за периодите 2002-2006 и 2007-2011 година. Извършен е подробен анализ на етиологичните фактори, водещи до изгаряния в различните възрастови групи. Анализират се причините за най-често засегнатите възрастови групи, както и причините за увеличаването на броя пациенти и битовите изгаряния през втория период. Обърнато е внимание на значението на активното хирургично поведение за намаляване на болничния престой. В публикацията се подчертава, че подробната епидемиологична характеристика на този вид травма е основа за насочване на превантивните програми за профилактика на изгарянията към двете най-засегнати групи – деца и възрастни хора.

4. Zayakova Y., Stanev A., Mihailov H, Pashaliev N. *Application of Local Axial Flaps to Scalp Reconstruction. Arch Plast Surg, 2013, 40(5):564-569. pISSN 2234-6163; eISSN2234-6171*

Цитирания:3

Статията разглежда въпроса за реконструкцията на скалпа с локални ламба. Приложението на метода се обсъжда не само от гледна точка на размера на дефекта, но и в зависимост от локализацията му, качителта на околните тъкани и общия статус на пациента. Реконструктивният метод е приложен на 13 пациента, от различни възрастови групи. Определени са индикациите за приложението на локалните ламба. Дефектите са класифицирани в три групи в зависимост от размера им: големи $> 20 \times 50 \text{cm}^2$, много големи $50 \times 100 \text{cm}^2$, екстензивно големи $> 100 \text{cm}^2$. Локализацията на дефектите е категоризирана като периферна, централна и комбинирана. Използвани са 11 транспозиционни, 2 плъзгащи се и едно бипедикулно ламбо. Анализът на резултатите показва, че методът осигурява стабилно мекотъканно покритие на дефектите на скалпа и бързо възстановяване на пациентите.

III. Публикации в български научни списания:

5. **Заякова Й., Ненкова Н. Оперативно лечение на чашковидно ухо (Клиничен случай). Известия на Съюза на учените – Варна, 2014, том XIX, кн. 1, 15-18. ISSN 1310-6031**

В тази статия е представен случай на микроотия I степен. Описана е оперативната техника, която включва: създаване на антихеликс; разгъване на ухото; удължаване на хеликса; оформяне на островърхо кожно ламбо от преаурикуларната област за покриване на хеликса. Оценката на ранния и късния резултат показва много добър естетичен резултат и висока степен на удовлетвореност от страна на пациента с подобро качество на живот. Приложената техника е относително лесна и атравматична и е подходяща в случаи на лека форма на микроотия.

6. **Заякова Й., Михайлов Хр, Станев А, Христов Хр, Въжаров И.: Дефекти на подбедрицата и стъпалото: реконструкция с дистално базирано сурално ламбо. Военна медицина - под печат Военна медицина, 2014**

Статията представя приложение на дистално базирано сурално ламбо за покриване на дефекти на подбедрицата и стъпалото. Ламбото е използвано при 7 пациента от различни възрастови групи с разнообразна етиология на дефектите. Направен е анализ на постигнатите резултати. Подчертава се, че дистално базираното сурално ламбо е често прилагано в реконструкцията на дълбоки дефекти в областта на подбедрицата и стъпалото.

7. **Заякова Й. Корекция на асиметриите на гърдите с импланти. Хирургия, 2013, 79(1), 12-17. ISSN 0450-2167**

Цитирания:1

В статията се представят индикациите и резултатите от приложението на самостоятелна аугментационна мамапластика при 121 пациентки с асиметрии на бюста. Използвани са инфрамамарен и периауреоларен достъп. Приложени са субгландуларен, субмускулен и двоен план техники за оформяне ложето на имплантите. Обсъждат се постигнатите резултати, предимствата и недостатъците на всяка оперативна техника.

8. **Заякова Й. Планиране на аугментационна мамапластика при асиметрии на гърдите. Хирургия, 2013, 79(2), 20-25. ISSN 0450-2167**

Цитирания:1

В статията е представен съвременен подход за планиране на аугментационната мамапластика при асиметрии на гърдите. Методът включва антропоморфични измервания; избор на имплант основан на математически изчисления; избор на оперативна техника съобразена с индивидуалните особености на пациентката. Предоперативно планиране по описания метод е приложено при 220 жени желаещи аугментационна мамапластика. Всички пациентки са били с асиметрии на бюста. Корекцията е извършена със самостоятелна аугментация, аугментация с мастопексия и аугментация с разширяване на базата на жлезата. Анализират се постигнатите резултати по отношение на форма, обем и симетрия. Обсъжда се значението на

предоперативното планиране за постигане на добър и дълготраен естетичен резултат.

9. **Zayakova Y.** *Application of pedicle flaps for wound coverage of lower leg. J of IMAB, 2013, vol.19 (1): 382-386; DOI: 10.5272/jimab.2013191.382. eISSN1312-773X*

Цитирания:2

Тази статия представя показанията за приложение на различни педикулирани ламба за реконструкция на мекотъканни дафекти в областта на подбедрицата и стъпалото. Използвани са ламба от m. gastrocnemius, soleus и сурални ламба за покриване на дафекти с различна етиология при 12 пациента. Анализират се резултатите и се дискутира мястото на всеки от приложените методи.

10. **Zayakova Y.**, **Mihaylov Hr.** *Relative distribution of breast asymmetry in patients requesting aesthetic mammoplasty. Scripta Sci Med, 2013, 45(2); 81-85. ISSN 1314-6408*

Статията представя ретроспективно епидемиологично проучване върху асиметриите на гърдите при пациентки желаещи естетична мамапластика. Анализът обхваща показателите: позиция и размер на базата на гърдата; форма на гърдата; позиция и размер на ареоло-мамиларния комплекс; позиция на инфрамамарната гънка. Представят се методите на изследване на асиметриите. Анализират се получените резултати, които показват висок процент на разпространение на асиметриите на гърдите. В статията се подчертава, че подробната епидемиологична характеристика на тази патология е основа за насочване вниманието на хирурга към екзактна предоперативна оценка на всеки конкретен случай и на тази база правилно планиране, което е в основата на успешен резултат от операцията.

11. **Yankov D.**, **Zayakova Y.**, **Hristov Hr.**, **Nenkova N.** *Application of the pedicled m.latissimus dorsi flap for trunk reconstructions. Scripta Sci Med, 2013, 45(2); 86-90. ISSN 1314-6408*

В тази статия се представят индикациите и резултатите от приложението на ламбо от LTD за реконструкция на дафекти от различно естество в областта на тялото при 7 пациента. Обсъждат се предимствата на метода за постигане на стабилно мекотъканно покритие и добър естетичен резултат.

12. **Zayakova Y.**, **Yankov D.**, **Pashaliev N.** *Reconstruction of deep burns of the knee using gastrocnemius flap. Scripta Scientifica Medica. 2013, 45(4):71 - 76. ISSN 1314-6408*

В статията се представя реконструкция на колянна става с ламбо от m. gastrocnemius. Техниката е приложена при шест пациента с дълбоки изгаряния в областта на колянната става. Посочени са индикациите и предимствата на използваната техника. Описана е хирургичната техника при приложението на медиалната и латерална глава на мускула. Анализът на резултатите показва стабилно покритие на дафектите с пълно функционално възстановяване на ставата. Обсъжда се мястото на метода в сравнение с алтернативни техники за реконструкция.

- 13. Заякова Й. Отопластика с комбинирана и съхраняващи хрущяла техники. *Международен бюлетин по Оториноларингология, 2013, бр.1, 18-25. ISSN 1312-6997***

Разглеждат се различните оперативни техники за корекция на отоклизиса включващи: съхраняващи хрущяла; отслабващи хрущяла, чрез надрязване или изпиляване. Представя се опит от приложението на комбинирана и съхраняваща хрущяла техники при 72 пациенти от различни възрастови групи. Обсъждат се постигнатите резултати и се дискутират предимствата, недостатъците на различните методи и показанията за приложението им.

- 14. Заякова Й., Вържаров И., Михайлов Хр., Станев А. Приложение на хидрохирургична система за дебридмент на рани. *Военна медицина, 2013, LXVбр.1-2; 34-38. ISSN 1312-2746***

Статията представя опит с приложението на Версаджет хидрохирургична система, за дебридмент на рани с различна етиология при 37 пациента. Проследяват се постигнатите резултати и се обсъждат индикациите за приложение на Версаджет. С тази система не могат да се отстраняват плътни некрози, но тя може да се прилага след конвенционалния дебридмент за изравняване на раневото ложе. Версаджет хидрохирургична система е лесна за приложение и е алтернатива за дебридмент на повърхностни некрози.

- 15. Заякова Й., Пашалиев Н., Станев А., Христов Хр. Дефекти на главата - хирургично лечение. *Известия на съюза на учените-Варна, 2013, том XVIII, кн.1, 21-26. ISSN 1310-6030***

В тази статия се представят показанията и резултатите от приложението на различни реконструктивни методи за покриване на дефекти с разнообразна етиология в областта на главата, при 66 пациента от различни възрастови групи. Приложените техники включват: директно затваряне, свободен кожен графт, рандомизирани и аксиални ламба, тъканна експанзия. Разглеждат се предимствата и недостатъците на всеки метод и се анализират показанията за приложението им.

- 16. Заякова Й., Пашалиев Н., Станев А. Приложение на свободна кожна автопластика за лечение на трудно заздравяващи рани на подбедрицата. *Известия на съюза на учените-Варна, 2012, брой 2, том XVII, 43-47. ISSN 1310-6031***

В статията се разглежда и дискутира приложението на свободна кожна пластика при затваряне на трудно заздравяващи рани в областта на подбедрицата. Техниката е използвана при 22 пациента на възраст от 52 до 78 години, с незаздравяващи рани на подбедрицата. Оценени са ранните и късни резултатите от приложената техника. Обсъжда се мястото на този реконструктивен метод в случаите когато алтернативните техники не могат да бъдат приложени.

- 17. Заякова Й. Долна блефаропластика със запазване на мастните херниации. *Реферативен бюлетин по офталмология. 2012, бр. 3; 36 - 45. ISBN 1310-3792***

Представят се индикациите и резултатите от приложението на долна блефаропластика със запазване на мастните херниации при блефарохалазис. Техниката е използвана при 53 пациента с възрастови промени в областта на долния клепач и при по-млади с мастни херниации и оформени торбички под очите. Долната блефаропластика със запазване на мастната тъкан е щадяща и ефективна техника за поддържане на младежкия вид на периорбиталната зона. Подчертава се, че тя осигурява добър естетичен резултат като избягва негативите на техниките с резекция на мастните херниации.

18. Заякова Й., Въжаров Ив., Георгиев К., Златева Сн., Йовчева М. Ранно приложение на хипербарната оксигинация при комбинирано въздействие на термична травма и задушливи газове. *Авиационна, морска и космическа медицина*. 2013, бр.1; 26-28. ISSN 1314-5819

Представен е случай с 15% пламъково изгаряне-2^{аб} степен и тежка интоксикация със задушливи газове. Описан е лечебният подход, който включва: инфузионно, медикаментозно, хирургично лечение и хипербарна оксигенация. Оценени са резултатите по отношение на общия и локален статус след прилагане на ХБО. Дискутират се ролята и мястото на ХБО при лечението на изгаряния в съчетание с инхалаторна травма.

19. Заякова Й., Георгиев К. Естетична ринопластика при пациенти с девиация на септума. *Международен бюлетин по Оториноларингология*, 2012, бр.3, 17-22. ISSN 1312-6997

В тази статия авторите разглеждат и анализират въпроса за естетичната ринопластика при пациенти с девиация на септума. Систематизирани са принципите на корекция и подробно е описан хирургичният подход при общо 91 пациента желаещи естетична корекция, които са имали девиация на септума и функционални проблеми. Посочени са възможните затруднения и усложнения при едномоментната операция. Базирайки се на практическия си опит и литературната справка авторите препоръчват естетичната корекция да бъде съчетана с функционалната.

20. Zayakova Y., Aleksandrov I. Factors influencing the level of patient's satisfaction with augmentation mammoplasty. *Scripta Scientifica Medica*. 2012, 44 (2):79-82. ISSN 0582-3250

Цитирания:1

В статията е представено проучване на степента на удовлетвореност при пациентки с аугментационна мамапластика. Изследването е проведено при 96 жени, от различни възрастови групи в период шест месеца след аугментацията. Проучването е извършено по време на контролните прегледи. За изследването е използвана анкетна карта създадена от авторите. Обработката на получените данни е направена със статистическа програма SPSS-19. Анализирани са получените резултати, които показват високо ниво на удовлетвореност от извършената операция. Подчертано е значението на проведеното изследване като ценна обратна връзка на хирурга за оценка на резултата от оперативната намеса.

21. Заякова Й. Мастопексия в съчетание с аугментационна мамапластика. Варненски медицински форум. 2012, 1(1):43-46. ISSN 2367-5519

Представена е техника на аугментационната мамапластика и мастопексия за корекция на птоза на гърдата съчетана със загуба на обем. Едномоментно приложение на двете техники е използвано при 52 пациентки с птоза на бюста. Описани са различните методи за повдигане на бюста. Представени са ранните и късни резултати. Обсъждат се индикациите за едномоментното приложение на двата оперативни метода, предимствата и недостатъците, както и възможните усложнения. Подчертано е значението на подробния предоперативен анализ на гърдите за добрия краен резултат.

22. Заякова Й. Аугментационна мамапластика с двоен план техника. Варненски медицински форум. 2012, 1(1):47-51. ISSN2367-5519

В статията се представя двоен план методът за аугментационната мамапластика. Техниката е приложена при 262 пациентки на възраст от 18 до 51 години. Подробно са разгледани трите вида двоен план и са отбелязани показанията за приложението им. Анализирани са получените ранни и късни резултати. Обсъждат се предимствата и недостатъците на двойния план в сравнение с други техники за поставяне на гърдните импланти. Изтъква се, че техниката е подходяща както за нормални гърди, така и за тези с малформации.

23. Заякова Й., Въжаров Ив., Михайлов Хр. Приложение на вакуум терапията за лечение на рани на подбедрицата и стъпалото. Варненски медицински форум. 2012, 1(1) 53- 56. ISSN 2367-5519

Обсъжда се приложението на отрицателно налягане (VAC) за лечение на трудно зарастващи рани на подбедрицата и стъпалото. Методът е използван при 16 пациента на различна възраст, с различни по етиология рани в областта на стъпалото или дистална трета на подбедрицата. Представят се получените резултати. Обсъждат се индикациите за приложението на вакуум терапията в лечението на раните на подбедрицата. Подчертава се и значението на метода в предоперативната подготовка на дефектите за реконструкция.

24. Заякова Й., Янков Д, Костов Д. Дълбоки изгаряния в цервикофациалната област-реконструкция с локални ламба (Случай от практиката). Българска Хирургия. 2004, том IV, бр.3:14-16. ISSN 1311-8579

Цитирания:1

В статията е представен клиничен случай с цервикофациална деформация след контактно изгаряне, при който за реконструкция е използвано локално аксиално ламбо. Проучени са качествата на ламбото, следоперативните функционални и естетични резултати. Предложена е лечебна алтернатива за реконструкция в областта на лицето и шията.

25. Заякова Й., Янков Д., Костов Д. Аксиални ламба - възможност за ранно покриване на дълбоки изгаряния на носа и ръката (Случай от практиката). *Българска Хирургия*. 2004, том IV, бр. 3:17-20. ISSN 1311-8579

Представя се клиничен случай с дълбоки изгаряния в областта на носа и ръката, за покриването на които едновременно са приложени две аксиални ламба: от челото и от предна коремна стена. Проучени са анатомичната цялост и функционалната годност на ламбата, както и следоперативните естетични резултати.

26. Тепавичарова-Романска П., Заякова Й., Янков Д., Романски Р. Реконструкция на големи дефекти на скалпа с локални фасциокутанни ламба. *Хирургия*. 2004, том LX, бр. 6:16-19. ISSN 0450-2167

Цитирания: 1

Разглежда се въпросът за трудностите при реконструкцията на големи дефекти на скалпа. Представен е опит с използване на локални фасциокутанни ламба за покриване на големи с лишен от периост калвариум. Анализират се получените резултати и се представят предимствата на приложената техника. Обсъждат се алтернативни методи и се подчертава мястото на локалните ламба в реконструкцията на скалпа.

27. Бозов Хр., Маринова В., Капитанов Ж., Заякова Й. Кардио- васкуларен отговор при болни във фаза на шок и токсикоинфекция вследствие термична травма. *Анестезиология и интензивно лечение*. 2002, том XXIX, бр.5: 29-32. ISSN 1310-4284

Представя се проучване върху корелацията между степента на увреждане на сърдечния мускул и площта на изгарянето. Изследвани са 30 пациента от различен пол и възраст. Според площта на изгарянето пациентите са разделени на три групи: от 20 до 40%; 41-60%; над 60%. Описани са методите на изследване. Анализирани са получените резултати и са посочени основните фактори, увреждащи миокарда и неговите обвивки.

IV. Публикации в чужди и български научни сборници:

28. Zayakova Y., Nenkova N., Hristov Hr. Hypertrophic breast reduction by superior pedicle. 12th Quadrennial Congress of the European Society of Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgery, Edinburgh, UK, 06-11 July, 2014:125-128. ISBN 978-88-7587-714-9.

Представена е техника за редукиционна мамапластика с тънко ламбо на горна хранеща основа. Методът е приложен при пациентка с гигантомастия, на възраст 42 и BMI 34.89. Описани са пред и следоперативните стойности на измерените показатели на гърдите и хирургичната техника. Представен е много добър ранен и късен следоперативен резултат. Дискутират се предимствата и недостатъците на метода в сравнение с алтернативни техники.

29. Заякова Й., Ненкова Н., Христов Хр. Радиационни изгаряния на скална. Доклади от XIV Национален конгрес по хирургия с международно участие, София 23-26.10.2014:949-953; ISBN:1314-297

В статията се разглежда въпросът за реконструкцията на скалпа след радиационно изгаряне. Представят се 5 клинични случая с изгаряне на главата след лъчелечение по повод злокачествен процес, при които са използвани локални ламба за покриване на дефектите. Обсъждат се трудностите на оперативното лечение при този вид изгаряния. Направен е анализ на резултатите и са систематизирани показанията за прилагане на техниката.

30. Заякова Й., Ненков Р., Радев Р. Инициални стъпки в реконструкцията на женската гърда след мастектомия. Доклади от XIV Национален конгрес по хирургия с международно участие, София 23-26.10.2014:942-948; ISBN:1314-297

Разглеждат се хирургичните техники за едномоментна и отложена реконструкция на женската гърда след мастектомия. Обсъждат се показанията за прилагане на различните методи. Представят се постигнатите ранни, късни резултати и наблюдаваните усложнения. Посочват се индикациите и мястото на всяка една от приложените техники за реконструкция. Подчертава се значението на правилното предоперативно планиране за постигане на добър естетичен резултат.

31. Заякова Й. Аугментационна мамапластика при асиметрична микромастия. Доклади XVII Национална конференция по хирургия, Варна, 11-14.10.2012: 686-689. ISBN:978-954-397-029-2

В статията се представят възможностите на самостоятелната аугментационна мамапластика за корекция на асиметрията при двустранна микромастия. Обръща се внимание на добрата предоперативна информираност на пациентката за малките, трудно забележими асиметрии, които след поставянето на импланти могат да се подчертаят. Подробно са описани и анализирани използваните методи за симетризация. Подчертава се ролята на аугментационната мамапластика като основен метод за корекция на асиметричната микромастия.

32. Заякова Й. Реконструкция на гърди с констрикция на базата. Доклади XVII Национална конференция по хирургия, 11-14.10.2012:709- 713. ISBN:978-954-397-029-2

В статията са разгледани две реконструктивни техники за корекция на туберозни гърди в съчетание с аугментационна мамапластика. За корекция на леките случаи на малформацията авторът е представил негова модификация на "unfurling" техниката. Оперирани са 31, от различни възрастови групи. Разпределението на случаите е според класификацията на Grolleau. Описани са видовете използвани импланти, оперативните техники и са анализирани получените резултати. Обсъждат се индикациите за приложение, предимствата и недостатъците на всеки от използваните методи.

33. **Янков Д., Заякова Й., Ненкова Н., Христов Хр. Несвободни пластични методи за лечение на дълбоки термични травми на долните крайници. Сборник доклади от шестата национална конференция по проблемите на термичната травма и пластична хирургия-Варна, 2012:57-66. ISSN 1313-9274**

Представени са различни мускулни, миокутанни, фасциокутанни педикулирани ламба за покриване на дефекти при дълбоки изгаряния на долните крайници. Посочват се предимствата на използваните методи и показанията за приложението им. Обсъждат се алтернативни методи за реконструкция.

34. **Трошев К., Заякова Й., Шишков С., Иванова М. Изгаряния на шията. Сборник доклади от VII^{ма} Национална конференция по изгаряния и пластична хирургия. Варна, „Св. Константин”, 3-4.10.1996:40-42. ISBN 951-90234-1-9**

Авторите правят анализ на лекуваните в клиниката изгаряния на шията за период от 6 години. Анализът се отнася до дълбочината на травмата, разпределението по пол и възраст на пострадалите. Проследени са далечните резултати от оперативното и неоперативно лечение. Направена е систематизация на хирургичните методи за лечение на изгарянията на шията. Специално се разглежда въпросът за пред- и следоперативната имобилизацията и рехабилитацията. Представените резултати и заключения са направени върху опит от лечението на 86 болни с изгаряния на шията.

V. Участия в научни форуми.

V.A. Резюмета на доклади от международни научни форуми публикувани в чуждестранни научни списания:

35. **Zayakova Y. Asymmetries in primary breast augmentation. 12th Congress of the Romanian Association of Plastic Surgeons with international participation, Sinaia, Romania, 9-12th September, 2012. Ann Plastic Surg Reconstr Microsurg. 2012, 3, 75-76. ISSN 1453-6587**

Разглеждат се техниките на предоперативно изследване и планиране на аугментационната мамапластика при асиметрии на гърдите. Първична аугментационна мамапластика е приложена при 220 пациентки с асиметрии на гърдите. Представена е система за предоперативно маркиране. Определянето на новата позиция на инфрамамарната гънка се базира на математически изчисления. Показани са ранни и късни резултати от използваните техники. Направен е извод, че изборът на хирургична техника трябва да стане след детайлна клинична оценка на всеки индивидуален случай като се имат в предвид предимствата и недостатъците на всеки оперативен метод.

36. **Zayakova Y., Georgiev K. Rhinoseptoplasty. 12th Congress of the Romanian Association of Plastic Surgeons with international participation, Sinaia, Romania, 9-12th September, 2012. Ann Plastic Surg Reconstr microsurg. 2012, 3: 88-89. ISSN 1453-6587**

Представя се опитът на авторите в корекцията на функционалните и естетични проблеми при изкривен септум на носа. Описани са предоперативното планиране и хирургичния подход, който цели: осигуряване на проходими дихателни пътища; възстановяване на срединната позиция на септума, корекция на дисбаланса на носните структури. Прави се оценка на функционалните и естетични резултати. Обсъждат се настъпилите усложнения и възможностите за корекция.

37. **Zayakova Y., Vajarov Iv., Mihailov Hr., Stanev A. Versajet Hydroscalpel: debridement of hard to heal wounds. 18th Congress of Balkan Military Medical Committee, Istanbul, Türkiye, 22-26 May, 2013. Balkan Military Medical Review. 2013, 16 (3) supl. ISSN 1107-6275**

Представя се опит с извършване на дебридмент с VersaJet. Техниката е приложена при общо 42 пациенти от различни възрастови групи с рани от изгаряне и трудно заздравяващи рани на подбедриците. При изгаряния от II^{pa} степен и трудно заздравяващи рани на подбедриците дебридментът е извършен с VersaJet, а полетата с III степен изгаряне са обработени с Хъмби нож, след което дефектите са покрити с кожен графт. Подчертават се предимствата на VersaJet техниката за дебридмент, а именно минималната увреда на жизнени тъкани, селективно отстраняване на мъртвите тъкани, по-голяма прецизност в сравнение със стандартната техника за дебридмент.

38. **Zayakova Y., Vajarov Iv., Mihailov Hr., Stanev A., Nenkova N., Hristov Hr. Epidemiological study of burn patients aged more than 18 for the period 2007-2011 year, treated in Multiprofile Hospital for Active treatment Varna. 18th Congress of Balkan Military Medical Committee, Istanbul, Türkiye, 22-26 May, 2013. Balkan Military Medical Review. 2013, 16 (3) supl. ISSN 1107-6275**

Представя се ретроспективен епидемиологичен анализ на изгарянията за период от пет години, при пациенти над 18 години, лекувани МБАЛ-Варна. Анализират се най-честите етиологични фактори, локализации, рисковите възрастови групи, смъртността. Подчертава се, че подробната епидемиологична характеристика на този вид травма е основа за изготвяне на образователни програми за населението и превантивни програми за профилактика на изгарянията.

V.B. Заглавия и резюмета на доклади от международни научни форуми публикувани в научни сборници:

39. **Zayakova Y., Nenkova N., Hristov Hr. Management of ptotic breast augmentation. 12th Quadrennial Congress of the European Society of Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgery, Edinburgh, UK, 06-11 July, 2014. Program pp.207. E-poster.**

Анализират се резултатите от едномоментното приложение на аугментационна мамапластика и мастопексия. Разглеждат се специфичните индикации за приложението на двете техники и се представя алгоритъм на поведение. Представен е процесът на планиране на оперативната намеса и приложените техники на мастопексия/аугментация при 68 пациентки. Посочва се, че успешният резултат от

едномоментното използване на двете техники изисква комплексен подход включващ екзактен предоперативен анализ, прецизен избор на хирургичен метод и атравматична техника на дисекция.

40. **Zayakova Y., Pashaliev N., Milev V., Stanev A. Reconstruction of deep head burn. 15th European Burns Association Congress, Vienna, Austria, 28-31 August, 2013, Abstract book, p. 425, Poster.**

Описани са възможните методи за реконструкция на изгаряния в областта на главата. Представят се показанията за приложение на различните техники в зависимост от: локализацията на дефекта; състоянието на околните тъкани; засягането на калварията; общото състояние на пациента. Разглеждат се случаи, при които реконструкцията е извършена с локални ламба. Изтъкват се предимствата на метода за постигане на стабилно покритие и добър естетичен резултат.

41. **Zayakova Y., Stanev A. Hristov Hr. Our result in breast augmentation. 8th Balkan Association Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgery Congress, Budva, Montenegro, 5-8 September 2013, Program p. 27. Abstract CD. Report.**

Представен е опитът на авторите с аугментационната мамапластика. Извършени са 369 аугментации, на жени от различни възрастови групи. Описани са използваните импланти, хирургичния достъп и техника. Извършена е оценка на резултатите, обсъдени са настъпилите усложнения и са представени методи за корекцията им. Подчертава се значението на акуратното предоперативно планиране за постигане на добър и траен естетичен резултат с висока степен на удовлетвореност от страна на пациент и хирург.

42. **Zayakova Y., Yankov D. Challenges in tuberous breast reconstruction. 11th European Society of Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgery, Rhodes, Greece, 20-26 September 2009. Program p. 59. Abstract book, p. 271. Report.**

Туберозните гърди са конгенитална малформация за реконструкцията на която са описани много хирургични техники, което показва, че малформацията е трудна за корекция. Авторите анализират резултатите от лечението на 25 пациентки с туберозни гърди. Използвани се различни хирургични техники за реконструкция, в зависимост от степента на изява на малформацията: тъканна експанзия; аугментация; мастопексия. Оценката на резултатите е извършена на базата на постигнатата симетрия, форма и обем. Авторите заключават, че постигането на добър резултат при реконструкцията на туберозните гърди изисква индивидуален подход при избора на хирургична техника.

43. **Zayakova Y., Yankov D. A treatment of deep electrical burns on the knee with m. gastrocnemius flap (Case report). 12th European Burns Association Congress, Budapest, Hungary, 12-15 September, 2007. Program p. XXXVII, Abstract book, p.65. Poster.**

Представя се клиничен случай с дълбоко електрическо изгаряне на колянната става. Реконструкцията е извършена с медиалната глава на m. Gastrocnemius. Резултатите

показват напълно възстановена функция и добър естетически вид на колянната става.

44. Yankov D., Zayakova Y., Pashaliev N. Nasal vault reconstruction after hump removal. 5th Balkan Association Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgery Congress, Kusadasi, Izmir - Turkey, 22-26 May 2007, Program p. 27. Abstract book, p. 36. Report.

Разглеждат се различни хирургични техники за реконструкция на дорзума на носа след отстраняване на носна гърбица. Проучването обхваща 37 случая с деформация на носа изискваща отстраняването на гърбица с естетична цел. Представят се приложените техники за корекция: „spreader“ графт; ламбо от горен латерален хрущял; ламбо от долен латерален хрущял; комбинирано хрущялно ламбо от горния латерален хрущял и септума; „splay“ хрущялен графт; „inlay“ хрущялен графт; комбинация от изброените. Пациентите са проследени до 1 година след операцията. Наблюдаваните естетични и функционални резултати от приложените техники са много добри.

45. Zayakova Y. Treatment of the sequele of head and neck burns. 11th Congress of Balkan Military Medical Committee, Athens, Greece, 18-22 June, 2006. Abstract book, p. 73. Report.

Анализират се резултатите от лечението на 154 пациента с дълбоки изгаряния в областта на главата и шията. Изборът на техника става след оценка на: размера и дълбочината на дефекта; възрастта и общата състояние на пациента. Приложените хирургични методи включват: разцепен и пълнослоен кожен графт; локални и регионални ламба; тъканна експанзия. Подчертава се, че лечението на изгарянията в областта на главата и шията може да изисква продължителен период от време за да се постигне добър функционален и естетичен резултат.

46. Hadzhyiski O., Kamburov Iv., Traikov J., Zayakova Y., Georgiev D., Madjarov K. Epidemiology of burns in Bulgaria, treated at specialized centers (for the period 1996-2003). 5th Balkan Association Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgery Congress and the IXth National Conference of Plastic Surgery and Burns, Sofia, Bulgaria, 22-26 May 2005, Abstract book, p. 20. Report.

Представя се мултицентричен епидемиологичен анализ на изгарянията за 7 годишен период. В анализа са включени данните на центрoвете по изгаряне от цялата страна: София, Пловдив, Варна, Русе и Бургас. Дескриптивният статистически анализ обхваща: демографски данни; етиологични фактори; площ, дълбочина и локализация на изгарянията; болничен престой; смъртност. Направено е сравнение с подобно проучване от VII^{ma} Национална конференция.

47. Yankov D., Zayakova Y., Ivanov V. Balanced rhinoplasty-contemporary to aesthetic surgery approach of the nose. 5th Balkan Association Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgery Congress and the IXth National Conference of Plastic Surgery and Burns, Sofia, Bulgaria, 22-26 May 2005, Abstract book, p. 50. Report.

Представят се хирургичните методи за възстановяване на нарушения баланс между структурите на носа. Техниките на редукция, аугментация и транспозиция са използвани при 21 пациента. Разглеждат се индикациите за приложението на всеки метод. Оценката на постоперативните резултати се извършва на базата на постигнатата форма, симетрия и баланс между структурите на носа. Авторите заключават, че добрият и дълготраен резултат при ринопластиката изисква задълбочени познания в анатомията на носа, индивидуален подход и прецизна селекция на оперативен метод.

48. **Zayakova Y.** *Soft tissue defects of the head and neck reconstruction using local and regional flaps. 5th Balkan Association Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgery Congress and the IXth National Conference of Plastic Surgery and Burns, Sofia, Bulgaria, 22-26 May 2005, Abstract book, p. 62. Report.*

Проучени са резултатите от приложението на аксиални ламба за реконструкция на дефекти в областта на главата и шията. Техниката е използвана при 17 пациента с различна етиология на дефектите. Извършена е оценка на резултатите по отношение на: стабилност на покритието; запазване на функцията на засегнатата зона; естетичен вид на пациента. Изтъкват се предимствата на аксиалните ламба и се дискутират индикациите за приложението им.

49. **Zayakova Y.** *Skin tumors of the temporo-auricularis area-reconstruction using a.occipitalis based flap. 3rd Balkan Association Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgery Congress and the XIVth National Congress of Plastic Reconstructive and Aesthetic of ROPRAS, Jasi, Romania, 21-24 May 2003, Abstracts, p. 51. Report.*

Представени са четири случая с напреднал базоцелуларен карцином в темпоралната област. Лечението включва радикална ексцизия на лезията, последвана от покриване на дефекта с аксиално ламбо базирано на окципитална артерия. Донорите при всички пациенти са покрити със свободен кожен графт. Резултатите показват, че тези ламба осигуряват стабилно тъканно покритие и възстановяването на пациентите е относително бързо. Като недостатък се отчита алопецията в зоната на донора.

50. **Zayakova Y.** *Combined buttocks, lateral femoral and upper inner thigh lift-case report. 3rd Balkan Association Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgery Congress and the XIVth National Congress of Plastic Reconstructive and Aesthetic of ROPRAS, Jasi, Romania, 21-24 May 2003, Abstracts, p. 89. Poster.*

Представен е клиничен случай на пациентка отслабнала с 60кг., в резултат на което се наблюдава значителен кожен излишък по цялото тяло с локализирани мастни натрупвания в областта на бедрата. Извършени са две оперативни намеси - липосукция в областта на бедрата и ексцизия на излишната кожа с лифтинг на седалището, бедрата и корема с много добър естетичен резултат.

51. **Bozov Hr., Zayakova Y., Mitev N.** *Hyperbaric oxygenation as a part of the entire treatment of thermal burns. 2nd Balkan Congress for Plastic Reconstructive and*

Aesthetic Surgery and ISAPS Mini-Course, Belgrade, Yugoslavia, 24-26 May 2001, Abstract book, p. 57. Report.

Представя се проучване върху резултатите от лечението с НВО при дълбоки изгаряния. Направен е сравнителен анализ между група от пациенти с изгаряния II^{a,b}-III степен, на които е приложено лечение с НВО и пациенти със същата степен изгаряния, на които не е приложено лечение с НВО. Описва се техниката на лечението с НВО. Направена е микробиологична оценка на раните на двете групи. Проследени са преживяемостта на кожните графтове, процесът на епителизация при II^a степен изгаряния; продължителността на болничния престой. Анализът на резултатите показва по-бърза епителизация на раните, пълна преживяемост на кожните графтове и по-кратък болничен престой при първата група пациенти.

52. Zayakova Y. *A treatment of a great defect in the temporo-auricular region by transposition flap. 2nd Balkan Congress for Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgery and ISAPS Mini-Course, Belgrade, Yugoslavia, 24-26 May 2001, Abstract book, p. 114. Poster.*

Разглежда се приложението на транспозиционно ламбо за покриване на голям дефект в темпоро-аурикуларната област, предизвикан от напреднал базоцелуларен карцином при 81 годишна пациентка. Дефектът е с размери 130 cm². Транспозиционното ламбо е издигнато с хранещ съд лява окципитална артерия. Авторът подчертава, че методът е относително атравматичен и подходящ за възрастни пациенти, като в същото време осигурява адекватно покритие на дефекта.

53. Troshev K., Zayakova Y. *The medical strategy of treatment of neck burns. 1st Balkan Congress for Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgery. Thessaloniki, Greece. Book of abstracts, p.83. Report.*

Направен е анализ на изгарянията в областта на шията при 109 пациента. Представят се различни хирургични стратегии при изгаряния с тази локализация. Пациентите са категоризирани на две групи: при първата е извършена предоперативна и следоперативна имобилизация и ранно оперативно лечение; при втората не е прилагана имобилизация и оперативното лечение е извършено след 15^a ден. Анализът на резултатите показва по-добър функционален и естетически резултат при първата група.

V.V. Резюмета на доклади от научни форуми проведени в България, публикувани в български научни списания:

54. Заякова Й., *Комбинирани хирургически техники за оформяне на тялото. I^{ra} Научна сесия на медицински колеж-Варна, 3-4 Октомври, 2013. Варненски медицински форум. 2013, 2(2) прил.:53- 56. ISSN 2367-5519*

Разглеждат се хирургични методи за оформяне на тялото приложени при 32 случая, от различни възрастови групи и пол. Описани са използваните комбинирани техники: липосукция в съчетание с абдоминопластика; абдоминопластика и

фланкпластика; абдоминопластика с мастопексия и аугментационна мамапластика; липосукция и фланкпластика в съчетание с лифтинг на глутеусите, латерална и горно-вътрешна част на бедрата и абдоминопластика; абдоминопластика и лифтинг на вътрешната повърхност на бедрата. Разглеждат се получените резултати и се анализират усложненията. На базата на литературни данни и собствен опит авторът прави заключение, че оформянето на тялото след масивна загуба на тегло е труден процес, който изисква приложение на повече от една хирургична техника. Рискът от усложнения е сравнително висок и често се налагат допълнителни корекции.

55. **Заякова Й.**, *Абдоминопластика с липосукция. III^{ма} Научна сесия на медицински колеж-Варна, 2-3 Октомври, 2014. Варненски медицински форум. 2014, 3(3) прил.:53- 56. ISSN 2367-5519*

Представени са показанията за приложението на абдоминопластика съчетана с липосукция за постигане на желаната форма на тялото. Техниката е използвана при 22 пациентки на различна възраст. Представят се предоперативното планиране и оперативна техника. Резултатите са оценени като много добри в 18 (81.8%) случая; добри 2 (9.2%); задоволителни 1 (4.5%); лош 1 (4.5%). Подчертава се възможността от по-висок риск на усложнения при комбиниране на двата метода.

У.Г. Заглавия и резюмета на доклади от научни форуми проведени в България, публикувани в български научни сборници:

56. **Заякова Й., Георгиев К., Бозов Хр.** *Едноетапна корекция на естетични и септални деформитети на носа. Научна конференция „ Съвременни концепции в лечението на ушите, носа и гърлото“ , Стара Загора, 29-31 Март, 2013. Научна програма с резюмета, стр.14. Презентация.*

Представен е опит в едноетапната корекция на естетични и функционални проблеми при 18 пациента с девиация на септума, желаещи и естетична корекция. Хирургичният подход включва: широко излагане на всички структури, чрез отворен достъп; освобождаване на тъканите предизвикващи деформация на септума; изправяне и укрепване на септума с каудален или дорзален графт; редуциране и латерализация на хипертрофиралите конхи; извършване на желаната от пациента естетична корекция. Обсъждат се предимствата на едномоментната риносептопластика и получените резултати.

57. **Заякова Й., Янков Д. Ненкова Н., Христов ХР.** *Приложение на несвободни ламба при лечение на дълбоки термични травми на долните крайници. I^{ра} Национална конференция по Пластично възстановителна и естетична хирургия с международно участие, 8-10 Април, 2011. Програма с абстракти, стр.93. Презентация.*

Представя се опит в хирургичното лечение на дълбоките изгаряния на долните крайници с педикулирани ламба. Разглеждат се различни видове ламба, като се подчертават предимствата и недостатъците им в сравнение с алтернативни техники.

Описани са клинични случаи и е направен анализ на резултатите. Авторите подчертават, че използването на локалните педикулирани ламба в лечението на дълбоките изгаряния на долните крайници осигурява предпазване на витални структури и функция.